

Тұлғаның жалпы психологиялық сипаттамасы

Дайындаған: Бисенбай Салтанат
211топ

Жоспар:

- ❖ Тұлға жөніндегі түсінік
- ❖ Тұлға құрылымы
- ❖ Тұлғаның психологиялық қорғанысы
- ❖ Тұлғаның өзін-өзі бағалауы

**Тұлға - әлеуметтік
қатынастарымен саналы іс-
әрекетті жүзеге асырушы, нақты
қоғамның мүшесі, өзін
басқалардан ажырата білетін,
өзінің кім екенін түсінетін есі
кірген ересек кісі.**

**Даралық ұғымы бір адамды
басқа бір адамнан, бір тұлғадан
ажыратып, оған өзіне тән
сұлулық пен қайталанбас қасиет
беретін жалпы мен жекеден
тұрады.**

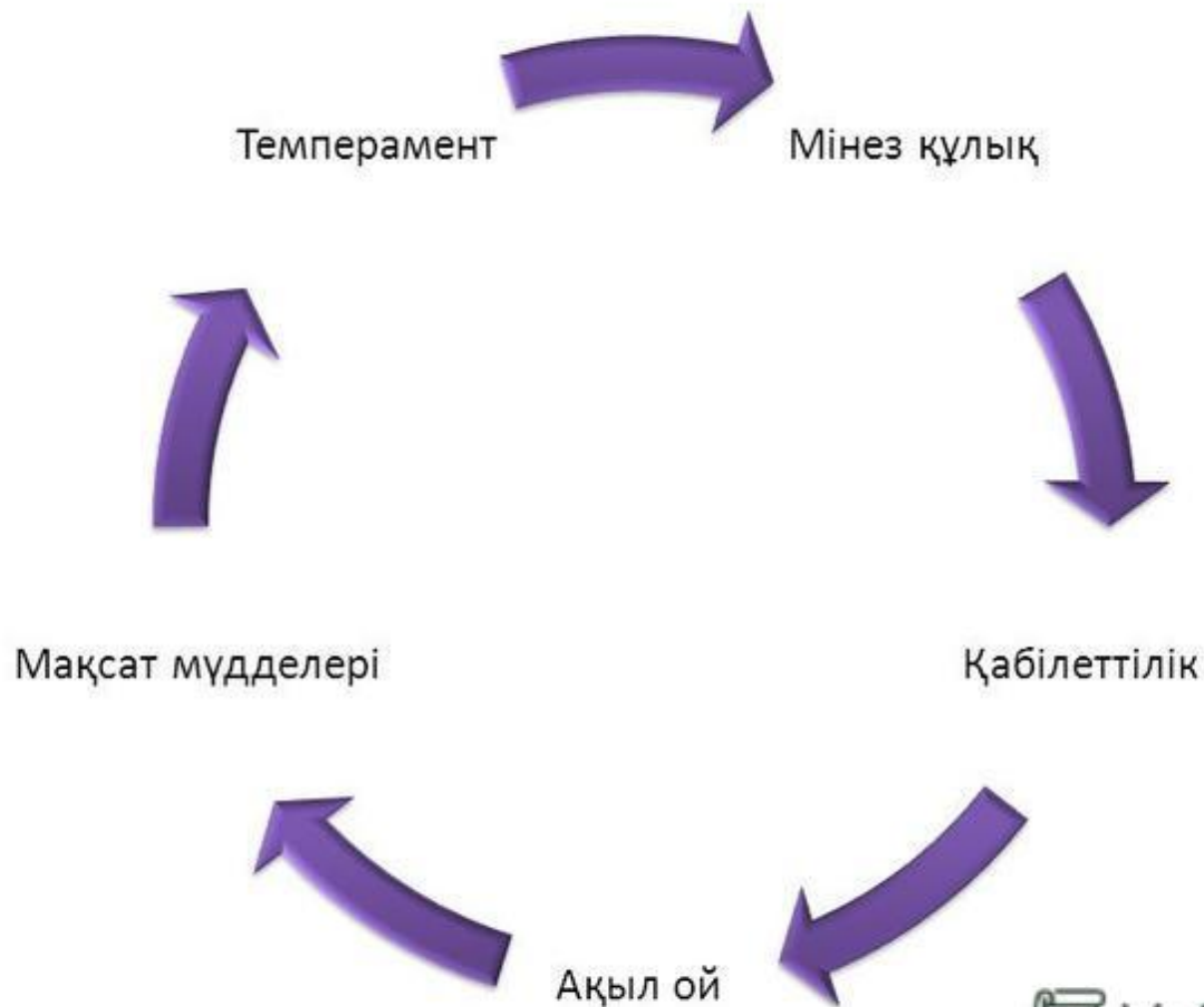
Индивид

**адамзат тұқымының еш қасиеттері
ескерілменген бір өкілін білдіреді**

Жеке тұлғаның дамуына әсер ететін факторлар:

- ❖ Тұқым қуалаушылық.
- ❖ Орта (биологиялық, географиялық, әлеуметтік).
- ❖ Мақсатты түрде жүргізілетін тәрбие.
- ❖ Тұлғаның іс-әрекеті

Жеке тұлға, психологиялық дамудың белгілі бір деңгейіне ие

Жеке тұлғаның өмірлік ұстанымдық әрекеті

Белсенді тұлға

Баяу тұлға

Айналасындағы шындықты
өзгертуге үнемі ұмтылады
шектеледі

Қалыптасқан тәртіппен салтты
және норманы сақтаумен

Тұлға дамуының кезеңдері

Өмірлік жолдың деңгейлері	Әлеуметтік қатынастар аймағы	Тұлғаның полярлық сапалары	Прогрессивтік даму нәтижесі
1. Ерте нәрестелік шақ (0-1 жас)	Ана немесе оның орнын алатын адам	Сенімділік-сенімсіздік	Энергия және өмірлік қуаныш
2. Кейінгі нәрестелік шақ (1-3 жас)	Ата-аналар	Автономия-қобалжу, ұялу	Тәуелсіздік
3. Ерте балалық шақ (3-6 жас)	Ата-аналар, ағалары мен апалары	Инициативтілік - кінә сезімі	Мақсаттылық

Өмірлік жолдың деңгейлері	Әлеуметтік қатынастар аймағы	Тұлғаның полярлық сапалары	Прогрессивтік даму нәтижесі
4. Орта балалық шақ (6-12 жас)	Мектеп, көршілер	Қолжеткізуді толыққандылық	Білім мен іскерлікті меңгеру
5. Жасөспірімдік жас (12-20 жас)	Құрбы-құрдастар топтары	Біртектілік-біртектілік диффузиясы	Өзін-өзі анықтау, жанқиярлықпен берілгендік
6. Жастық шақ (20-25 жас)	Достары, жақсы көретін адамдары	Интимділік-изоляциясы	Қызметтестік, махаббат

Тұлға дамуының кезеңдері

Өмірлік жолдың деңгейлері	Әлеуметтік қатынастар аймағы	Тұлғаның полярлық сапалары	Прогрессивтік даму нәтижесі
7. Ересектік (25-65 жас)	Кәсіп, туған үйі	Шығармашылық-тоқырау	Шығармашылық пен қамқорлық
8. Кәрілік (65 жастан кейін)	Адамзат, жақын адамдары	Интеграция -өмірге көңіл қалу	Данышпандылық

Өзін-өзі бағалау – адамның өз сапаларын, кәсіби білімі мен білігін яғни оның қадір-қасиеті мен кемшіліктерін бағалау. «Өзін-өзі бағалау» термині өзі туралы көрініске сипат бере отырып өзін бағалауы, кей жерлерде өзін басқамен салыстыру элементі болады.

- ***Адекватты өзін-өзі бағалау*** – адам өзін шынайы бағалайды, яғни ол өзінің кемшіліктері мен жетістіктерін біле алады. Ол өзін қоршаған орта жағдайына байланысты бейімделе алады.

•

Төмен өзін-өзі бағалау – өзіне өзі сенімсіз, ескертулерге барлық уақытта тек қана өзін кінәлі сезінеді. Бұндай адамдар үшін шешім қабылдау өте қиын. Олар өте сезімтал, күмәншіл.

•

Жоғары өзін-өзі бағалау – ондай адамдар өзіне – өзі сенеді, өзінің жетістіктерге жететіне өте сенеді, әрдайым өзін жеңімпаз ретінде сезінеді.

Жаттығу: «Сен қандайсың, мен сені солай жақсы көрем!».

Мақсаты: топтағы қатысушыларды өздерін дұрыс қабылдауларына мүмкіндік беру, үйрету.

Нұсқау: қатысушылардың әрқайсың қолдарыңа айна алып, оған асықпай қараңыздар да, өздеріңіздің есімдеріңізді атап: *«Сен қандайсың, мен сені сондай жақсы көремін!»*. Сонымен қатар қатысушыларға өздерінің бойында ұнаған барлық жағымды қасиеттерін де атауға болады.

ҚОРЫТЫНДЫ: Жеке тұлға денегіміз-биологиялық құрылысы бар тіршілік иесі. Жеке тұлға-бұл интегративті жүйе, ыдырамайтын тұтастық. Оның ең маңызды белгілері-каналылығы, жауапкершілігі, бостандығы, қадір қасиет, даралығы. Жеке тұлғаның қалыптасуына, сонымен қатар, қоршаған орта да әсер етеді, адам және қоғам өміріндегі әлеуметтік экономикалық, тарихи қалыптасқан жағдайлар. Тәрбиеші тұлғасының жас жанға әсері оқулықтармен де, моральдық нұсқаулармен де, жазалау мен мадақтау жүйесімен де алмастыруға болмайтын тәрбиелік күшті құрайды. К.Д.Ушинский.

Назарларыңызға рахмет!!!

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

Педагогика. С.Әбенбаев, Ж.Әбиев
(Астана, 2009) Педагогика.

Бейсенбаева А.А 1.3 (Алматы, 2003)

Педагогика. Ж. Қоянбаев, Р. Қоянбаев.
(Астана, 1998.)

